

BIJ EEN BEELD VAN SWAMMERDAM

Van de Amsterdamse apothekerszoon Jan Swammerdam (1637-1680) zijn geen portretten bekend, die tijdens zijn leven zijn vervaardigd. Het hierboven afgebeelde beeldhouwwerk van de Amsterdamse kunstenaar D. Stins, dat na de Swammerdamherdenking van 1937 gemaakt werd, geeft volgens Schierbeek de "weltfremde Idealist" met het "alle eigenschappen van een leptosoom" vertonende karakter goed weer.¹ Hij karakteriseert Swammerdam verder als een gepassioneerd man, te gronde gegaan aan zielsconflikten.

Hoe men ook over deze karakterisering mag denken, zeker is, dat Swammerdams levensloop een aantal geestelijke problemen weerspiegelt, die ook van belang zijn geweest voor zijn wetenschappelijk werk. Met name de conflicten met zijn vader, die hem het liefst predikant zag worden en pas vrij laat toestemming gaf om medicijnen te gaan studeren en die daarnaast aandrang op de verkoop van Swammerdams kabinet², en de religieuze invloed die de mystika Antoinette Bourignon (1618-1680) op hem heeft uitgeoefend, zijn hier voorbeelden van. Men denke slechts aan de titel van zijn boek over het haft of oeveraas (*Palingenia longicauda*), dat hij slechts

1. A. Schierbeek, *Jan Swammerdam. Zijn leven en zijn werken* (Lochem: De Tijdstroom, [1947]), p. 68-69.

2. G.A. Lindeboom, *Het Cabinet van Jan Swammerdam (1637-1680)* (Amsterdam: Rodopi, 1980).

